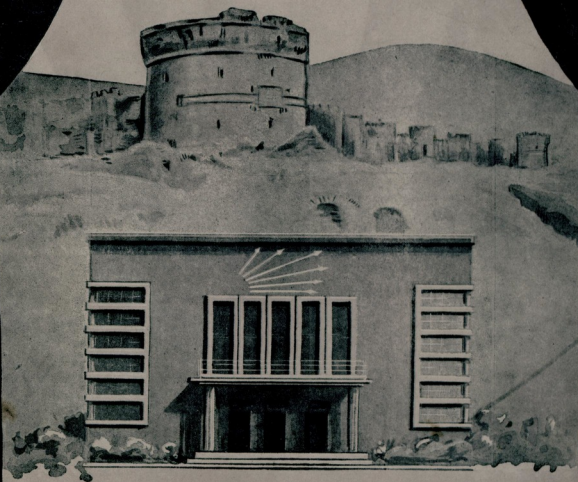

KARACADAĞ

16

KARACADAĞ

Diyarbakır Halkevi Tarafından ayda bir Çıkarılır

23 Nisan ve 19 Mayıs Bayramları Münasebetile

K. Baykal

Bayramların Psikolojik ve sosyal değeri

İnsanlar canlı yaratık olmaları itibarile yaşamak için gereken şeyleri yapmak zorundadır. Menfaatlar cismani varlığı korumak içindir. İnsanlar diğer hayvanlardan his ve fikirlerle ayrılırlar. Onlar hesabına faydalarından vazgeçerler. Özcülük duyguları yanında özgecilik (diğer insanlara karşı) duygu bizi türlü fedakârlığa sevkeder, başkalarını sever, onlarla ilgilenmek isteriz. Bazı akıllı adamlar (insan sosyal bir hayvandır) der. Bununla, özgecilik duyguları ve beraber yaşama meylini de işaret etmiş olurlar. Maddi yaşayışımız yanında birde manevi ve sosyal yaşayışımız vardır. İkincisi sebeble muharebelerde millet uğrunda ve memle-

ket sevgisi ile seve seve ölürüz. İnsanda milli heyecan, sosyal duygu ne kadar kuvvetli olur, insan kendini cemiyete ne kadar bağlı hissederse maddi hayatta o kadar iyi, mes'ud olur. Evliler, çocuğu çok olanlar, milli heyecanları kuvvetli olanlar, dindarlar arasında intihar zıtlarına nazaran pek az olur kendini maddeye çok bağlı, sosyeteye karşı zayıf hissedenler maddi hayatta o kadar muallakta durur, ufak bir maddi eksiklik onun mahvına sebep olur günlük hayatımız bizi şahsi ve maddi hayata yaklaştırır. Arasına sosyal heyecanları artırmak, bilhassa milli günler münasebetile Ulusun geçmiş kahramanlık ve fedakârlıklarını, eski kara günleri hatırlatmak iyi günlerin hatırasile vicdanları milli heyecanla coşturmak, kalplere yeni

ulusal bir kudret vermek ferdlerin maddi ve manevi hayatları için gerektir. Milli bayramlar, milli an'aneler milli san'at eserleri, eski ve yenilerini tanıtmak, ferdleri maddi zaruret hayatında daha kuvvetli kılan amillerdir.

iki Bayramımız

Büyük harbin sonunda memleketimizi paylaşmak isteyen düşmanların bu arzularına hiç bir Türk razı olamazdı. Harbin verdiği ezginliğe rağmen ulusal istiklâl ve egemenlik aşkı bizi birbirimize daha çok yaklaştırdı. Bu birlik heyecan ihtiyar devletin başları tarafından anlaşılammamıştı. Onların ruhları bünyeleri gibi ihtiyar, hasta ve bozuktu. Onlardan ümidini kesen kudretli Türk ruhu çok sağlam, çok kudretli bir kahraman yarattı : ATA-TÜRK.

Milletin ruh ve azmini bilen eşsiz atamız yeni bir resmi vazife ile, hakikat halde en büyük ve hakiki vazifesini yapmak için İstanbuldan ayrıldı. 19 Mayıs 1919 da Samsuna çıktı. Bu gün yeni milli hayatımızın milli idaremizin başıdır. kahramanlık destanımızın ilk sayfasıdır. 19 Mayıs bayramımız bu günün yıl dönümüdür.

Erzurum, Sivas kongireleri, iç ve dış düşmanlarla savaşmak nihayet destanımızın ikinci faslı 23 Nisan 1920 ilk kamutay toplantısı günü, bize ikinci bayram

fırsatını verdi.

İstanbul hükümeti, kapısına kadar gelmiş düşman askerlerinin tehdidi altında, merhamet dilenerek saltanatını yaşatabileceğini zannediyordu. (Nisfet ve merhamet niyaz etmekle millet işleri, devlet işleri görülemez ; millet ve devlet şeref ve istiklâli temin edilemez . Nisfet ve merhamet dilenmek gibi bir prensip yoktur. Türk milleti, Türkiyenin müstakbel çocukları, bunu bir an hatırdan çıkarmamalıdır "Büyük Nutukta Kahraman Atamız demiştir"). İstanbul hükümeti merhamet dilenmesinin neticesini 16 mart vak'asında gördü . Dağıtılan Meclisi mebusanın bazı saygılları ile yeni Millet vekilleri 23 Nisan 1920 de Millet sinesinde yeni toplantısını yaptı.

1919 — 1920 Yıllarında düşman istilâsına uğramış yerlerdeki yurddaşlarımızın canları tehdid altında , istilâya uğramayan yerlerde hem kendilerinden ayrılmak istenen vatandaşların ızdırabını çekiyor, hem savaşıyorlar. Kahraman Atamız büyük milli Şefimiz İnönü Kahramanımız ve başka büyüklerimiz millet için benliklerini öne koydular, her türlü ızdıraba katlanarak, Milli istiklâlimiz için savaştılar.

Kurtulmak, kurtarmak ve hep birden bir kalple müstakil yaşamak. Bütün biz Türklerin

en kuvvetli ve biricik duygusu ve düşüncesi bu. Milli bayramlarımızda hem o günleri ve o büyükleri minnet ve şükranla anmak, hem de o hatıraları canlandırıp milli, maddi, ve

manevi hayatımıza yeni bir kudret vermek, İşte bu bayramlarımızın ruhi ve içtimai âmil ve gayesi bu.

K. Baykal

Diyarbakırlı Bilginler ve Ozanlar

— Geçen Sayıdan Devam —

A. Ş. Kevut

ASAF

Diyarbakırlı (Hacı) Ahmet efendinin oğludur. 1239 (M. 1820) de doğdu. Henüz dört yaşında iken Şama nakıl ettiler. Orada Arapça ve Acemce öğrendi. Şeyh Yakubi Buhariden hususi ders aldı. 1262 (M. 1845) te İstanbula gitti. Orada uzun bir zaman kaldıktan sonra 1276 (M. 1859) senesinde vefat etti. Fatin tezkiresinde Asafın şarab redifli bir gâzelinin yalnız üç beyti yazılıdır. Diğer eserlerde başka gazellerine tesadüf edemedim. Fetin tezkiresinde Asaf için "Nahifül vücut bir şairi maarif nûmut olup hayli kasâidi güzide ve gazeliyatı pesendide tarh ve tanzimine muvaffak olmuş ise de muahheren mazbatayı eş'arını izâa eylemiş olduğundan eş'ar ve güftarı madum ve namevcuttur" deniliyor.

Asaftan

*Devri cemden bezmgâhi dehre ziverdir şarab
Rehreyanı râhi aşka pîru rehberdir şarab
Âbü tâb ile gezer elden ele ilden ile
Sed çeker ye'cüci ekdâre sikenderdir şarab*

*Suretâ pendî peder veş telhâir ammâmüfîd
Nâmi duhterdir velîkin zevka mâdedir şarab.*

Cedidi

Diyarbakırlı saz şairlerindedir. Ali Emiriye göre : Sedası güzel saz çalmakta mahir idi. Pişüvâ tanıdığı şairlerin arasında Aşık Ömeri (1) sairlerine tercih eder ve Gevheriyi de (2) eneümeni edebin bir dürdanesi ad eylerdi. Hele aşık garibi nazarı takdiri manevi ile görürdü. Henüz nevcivan olarak yetişmekte olan

[1] — Doğuş tarihi belli olmayan bu ozana konyalıdır diyenler varıanda, kendisi bir mısraında Aydınlı olduğunu söylüyor. Ölümü 1707 senesine tesadüf eder.

[2] — Gevheri : Kırımlı olduğu söylenmektedir. Bu halk ozanında hayatı malum değildir. Takriben 1715 yılından sonra vefat etmiştir.

Emraha (3) mahabbet eder, sami-
mi bir arkadaş bilirdi.”

Son asır ozanlarından olan
Cedidinin doğuş tarihi tesbit
edilmemiştir. Vefatı ise 1245
(M. 1829) yılına tesadüf eder.

Cedididen

*Yoğınmış çerhün yanında itibarî bahtımın
Bilmemiş dehrin bağında lüle zarı bahtımın
Vâdii hayrette sergerdân olupta kaldı dil
Ol sebepten kühî sevâdır güzârı bahtımın
Câmi aşkı nâş idüp tâ haşre dek mestânedir
Bâdei enğür ile gitmez humarı bahtımın
Ben (Cedîdî) kemtere cevîr itme ey mah rû
Behreyâb itmez seni bir inkisârı bahtımın*

Şâban Kâmi ve Oğlu Hayalî

Diyarbakırlı bu bilgin ve oza-
nın tercümei halını etraflıca an-
latan hiç bir tezkireye, hiç bir
esere tesadüf edemedim. Ne yazık
ki onu eserlerinden tesbit etmeyi
ihmal etmeyenler bile hayatını
bir kaç satırla yazmayı kâfi
görmüşlerdir.

Yirmi beş yaşına kadar (Refik
mahlasile manzumeler yazan Kâmi
1225 (M. 1809) senesinde doğ-
du. Yüksek bir ozan olduğu
kadar, büyük bir bilgin, değerli
bir öğretmendi de.. Matbu divanı
ile mevlüdünden başka :

[3] — Emrah : Erzurumun
(Tambura) köyündendir. 185v te
vefat etmiştir. Mezarı Niksar'dedir.

1 — Münşeât. 2 — Protestan-
lığın reddi. 3 — Fatihi müşkilât.
(Bu eser 18 bahisten ibaret olup
Abdulazize verilmiştir.) 4 — ba-
sılmamış başka bir mevlüdü
vardır.

Bu eserler arasında divanı
önemlidir. (176) sahifeden ibaret
olan bu eser bir kaç kısma
ayrılmıştır : Başta kasidei kamisa
olmak üzere sırasile mevlüdi şerif
mihraci hazreti muhammet, Hasan
ve Hüseyin vak'asından bahsedен
16 sahifelik bir bölüm ile asıl
divan kısmını ihtiva eder. Divanı
da 2 ye ayrılmıştır : 1 — Bu
kısım (27) sahife olup (417)
beyitten mürekkeptir. İçinde
naatlar, gazeller ve kasideler
vardır.

2 — Bu kısım kitabın en bü-
yük kısmını ihtiva eder. (83)
sahifedir. İçinde (198) gazelden
başka tahmislere, müstezatlara,
tercihi bentlere, Vs.. tesadüf edilir
kitabın sonuna (7) tanede luğaz
ilâve etmiştir. Divan 1280 (m.
1863) senesi rebiülevvelinde ikmal
edilmiştir. Bunlardan başka
Divanda 8 tanede acemce gazel
vardır. Bilhassa Arapça olarak
yazdığı (Kasidei kamisa) çok
kuvvetlidir.

Aşağıdaki İki beyit Nedime nazire
olarak yazdığı gâzelden alınmıştır :

*'Zülfü sünbül halı fül fül çeşmi mül ruhsarı gül
Lalîter kelbe şeker şirin muhal olmuş sana
İşveden terkîp olunmuş bu münâsîp kametin
Bağrı dehrin servi nazı payîmal olmuş sana'*

Divanının ekser yerlerinde
güzel yazılara tesadüf edilir :

*Bağa zülfün saye saldı sümbülsitan oldu hep
Sonra ol sümbül gülüp geysuyi huban oldu hep*

Gene

*Tel tel etmiş perçemin pürçini dökmüş yüze
Ebru istîgnada güya mahitap olmuş uyur.*

Yazılarında ekseriya tasavvufi bir eda sezilir. bazanda

tevekkülâne bir kanaatın ifadesi
görünmektedir : "Bulur elbette
seni her ne ise hükmü kader",
Rızk için çekme gamı nahni ka-
semneyi gözet gibi.

« SONU VAR »

A. Ş. Kavut

Diyarbakır Kitabeleri

S. Savcı

Kitabe No. 29

Besmele.. kelime-i tevhid.. tetav-
vaa biamele hazel-cenahil-şarkyyi
vel-dükket şimaliyye vel-infaku
aleyhi min malihi el-ebül-fakir iläl-
lahi sübhanehu el-Hasen bini Ah-
med bini beysan rahimehüllahü
men yerham aleyhi ve zalike fi
devleti mevlânel-emir el-isfehسالر
el-eccel el-sı yyidel-kebir el-müey-
yed el-mansur el-alimil-adil cema-
leddin eel-devle behaül-islam vel-
müslimin sa'dül-mille şesül-mülük
vel-selatin katilül-keft reti vel-müş-
rikin fahrul-ümera vel-cüyüş nas-
rul-mücahidin emiril-şügur Kutlu
beğ ebil-muzaffer Mahmut bini
ilâldi muinü emiril-muminin eda-
mellahü eyyamehu ve nesara ava-
nehu ve zalike fi seneti hamsine
ve hamsemie el-vekil el-doğdi
bini Umre vel-benna hibetullahül-
gürgani.

Bu kitabe Ulucamiin cenahı
şarkı tabir edilen kısmın pencere-
leri üzerinde ve şimal yüzünde
fevkal'ade güzel ve süslü, tam bir
tekâmül gösteren bir yazı ile ya-
zılmış olup Beysan oğulları tara-
fından İnal oğullarının zamanı ida-
resinde yazılmıştır.

Tenkit

kitabe No. 29

• Besmele.. Kelime-i tevhid.. Al-

laha muhtac olan ve onu tespih
eden beysan oğlu Ahmed oğlu
hasen , masarifi kendine ait olmak
üzere şimaldeki sofayı ve camiin
cenahı şarkisini kendi arzusu ile
yapılmasını diledi. kendine rahmet
okuyana Allah rahmet etsin. Bu
iş emirilmuminin muini , kaleler
bevi mücahidinin yardımcı aske-
rin, kumandanların ıftihar , müş-
riklerin , kâfirlerin katili Sultanlar-
nın padişahların güneşi , milletin
saadeti , islamlarla islamın güzel-
liği devletin ve dinin gökçeliği
adil, alim Aliahın yardımını gör-
müş Allah tarafından takviyeye
nail olmuş büyük ulu efendimiz
serasker beyimiz emir muzafferin
babası, Mahmudyani ilâldi oğlu
Kutluğ beyin zamanı devletinde
(Allah gününü uzun ve yardım-
cılarına da yardım etsin) ve yine
bu iş 550 senesinde cereyan etti.
Vekil Umre oğlu Eldoğdu. Mimarı
Gürgânî (Cürcanî) Hibetullah-
tır.

Terceme

kitabe No. 29

Amida'nın yazdığı bu kitabeyi
aynen yazıyorum Süleyman savcı-
ninki ile iyice karşılaştırılmış.

Besmele.. Lâilâhe illâ (1) Allah
Muhammedül-rasulüllah (Emere

biamelihi... 10-12 kelime (2) 1-2 kelime.. Tekarruben (?).. ilâllahi süphanehu el-hasen bin Ahmed bin Nisan Rahimellah men terham aleyhi ve zalike fi (3) devleti mevlâna el-emir el-isfehşalar el-ecell el-seyyid el-kebir el-müey-yid el-mansur el-alim el-adil cemalül-din (4) vel-devletü behaül-islâm vel-müslimin sa'dül-mille şemsül-mülük vel-selâtin katil (?) 1-2 kelime (5) tahminen 10 kelime Mahmud bin Elâldı (6) muin emirül-müminin edamellahü eyyamehu ve nasara a'vanehu ve zalike fi seneti hamsin ve hamsemie (7) el-vekil Aydoğdı bin Urve vel-benna Hibetüllahiül-gür-gânî.

Kitabenin yazısı çok güzeldir bir harfinde bile bozukluğu yoktur. (Katil) den aşğıdaki kelimelerin kefare vel-müşrikin.. olduğu için mi kaydetmemiş (?) Bizim tam öz adımızı taşıyan

yazılarımızı kapalı bir şekilde tanıtmak istiyor. Bilhassa bu kısımları aynen terceme eden Basri kanyarda, kitabenin kendisini görmesi mümkün olduğu ve bunları iyi okuyan Süleyman Savcıdan da kitabeleri aldığı halde ihtimal bu sonunculara güvenemediği için olacak, yalnız bitaraf olmiyan Amida müellifinin yazıları ile iktifa etmiş.

Kitabın hamişinde eski bir arab kelimesi olan Urvenin yanında bir Türk kelimesi olan Aydođdu'nun güç barıştığını kaydediyor.

Kitabe No. 30 31 33 34 35 Amidada yoktur, 33 No.lı Sonucusu Ulu cami minaresinin yukarısındadır. 32 numaralı kitabeyi doğru kaydetmiştir. Bu sonucu hakkındaki düşünceleri iyidir.

K. Baykal

Folklor ve Atalar Sözü

— Devam —

A. Şevkat Kavut

Atalar sözünün çıkışı ve kimler tarafından söylendikleri malum değildir. Ancak ağızdan ağıza dolaşarak zamanımıza kadar gelebilmişlerdir. Folklor alanında Atalar sözünün değeri sınırsızdır. Ata sözleri "maşeri hayattaki tecrübelerin aksi sedalarıdır."

Durkheim diyor ki : "Asri adolunan milletlerin eski anane ve seciyelerinden uzaklaştıklarını, darbi meselleri en çok kullanan milletlerin iptidai milletler olduğunu görüyoruz. Müterakki sosyetelerde atalar sözünün bolluğu ancak varlıklarının ilk devrelerindedir. Yüksek bir tekâmüle mazhar olmuş cemiyetleri tetkik edersek durubi emsalin aşağı tabakalarda kaldığı görülür."

Atalar sözünü derlemek işi pek eskiden başlar. Bazıları bunları tasnif bile etmişlerdir. Meselâ M. Long atalar sözünü şöyle tasnif etmiş :

Evvela dört guruba ayırmış

- 1 — Anthropologique A. S. (2 ye ayırır)
  - a — Lisana, batıl ittikatlara, örf ve adetlere ait A. S.
  - b — Muhtelif kavimlerle münasebet halindeki tabii hassalar.
- 2 — Siyasal ve türel A. S. (bunları da 5 e ayırır)
  - a — Ahlakîğ A. S.
  - b — Kanunîğ A. S.
  - c — Teşriîğ A. S.
  - d — Cürüm ve cezalara dair A. S.
  - e — Türel merasimlere dair A. S.
- 3 — Fizikiğ atalar sözü (üçe ayırır)
  - a — Ahvali ecvviyeye dair A. S.
  - b — Kır ve köy hayatına ait A. S.
  - c — Tıbbîğ A. S.

- 4 — Tarihiğ atalar sözü (4 de ayırır)
a — Chronologique A. S.
b — Topoğrafique A. S.
c — Etnoğrafique A. S.
d — Şahsiğ A. S.

Bizde ilk defa olarak Atalar sözünü derleyip kitap halinde neşreden Şinasi olmuştur. (1) CUMHURİYET idaresinden sonra Halkiyata büyük bir alaka gösterilmeye, her gün yeni yeni eserler çıkmaya başladı. ben topliyabildiklerimin bir listesini sayın okurlarıma sunmayı faydalı görüyorum.

Cumhuriyet Devrinden Sonra Çıkan Eserlerden Bazıları

<u>Kitabın Adı</u>	<u>Derliyenin veya Halkevinin adı</u>
Konya halkiyat ve harsiyatı	S. Nüzhet — M. Ferit (926)
Halk edebiyatı örnekleri	İstanbul darülfünun edebiyat Med. Mezunları cemiyeti. (923)
Anadolu Türklerinin halk edebiyatı	İst. Da. Türkiyat enstitüsü (928)
Şarki anadolu türkü ve oynları	M. R. 'Köse Mihal (929)
Cenupta türkmen oymakları (7. kitap)	Ali Rıza
Çankırı tarih ve halkiyatı	Haci Şeyh oğlu (932)
Türk halk bilgisine ait maddeler	M. Halit (932)
En güzel Türk manileri	V. Mahir 933)
Halk edebiyatı şiir ve dil örnekleri	Murat (933)
Türk atalar sözü	Ahmet rıza (933)
Diyarbakır halkiyatı	Pertev sungur (935)
Diyarbakır halk türküleri	Celâl güzelses (937)
Atalar sözü	Velet İzbudak (936)
Atalar sözü (2 cilt)	A. Halim Hakkı.
Maniler	Hadiye
Safranbolu düğünleri	S. Yaver ataman (936)
Maniler	İ. Aytüre (Bolu halkevi 936)
Bilecik halk Türküleri	H. Şemsi — İ. T. Çakmak
Öz türk masalları	(Mersin halkevi)

Rize, Artevin ve kars havalisi Türkü,	A. Adnan saygın (937)
saz ve oyunları hakkında bazı malumat	Osman Balkır
Balikesir inanmaları	Mustafa salman
Yağcılar ve savaş tepe manileri	Sabur şahin (Balikesir H. E.)
Atalar sözü	M. Kemal (935)
Balikesirde halk adet ve ananeleri	M. F. Arsunar
Tunceli dersim halk türküleri ve fonetik	M. Ş. Ülkü taşır (1 inci faskül 937)
Türkiye etnoğrafya ve folklor sözlüğü	Ali haydar
üzerinde bir kalem tecrübesi.	Behtaver
Milli bilmeceler	Demir alp
Türk masalları	Hamami zade ihsan
Türk darbimeselleri	M. H. Bayarı
Bilmeceler	T. M. Yaman
Maniler	Sırrı Numan
Kastamoni halk inanmaları	Elaziz halkevi (936)
Erzurum oyunları	Gazi antep halkevi
Elaziz halk türküleri ve oyunları	
Gazi antep folkloru	

Bunlardan başka halkiyata kılavuz olmak üzere bir kaç eser daha çıkmıştır :

[SONU GELECEK SAYIDA]

A. Şevket Kavut

(1) - Durubi emsali osmani :

İlk Tabi : 1864

ikinci ,, : 1870

son ,, : 1885

Tuncelinin Paleocoğrafyası

(Paléogéographie) (I) ve Topoğrafik Vaziyetine Umumî Bir Bakış

Lise Coğrafya Öğretmeni

Seyfi Altan

Tuncelinin yereyi [avarızı] umumî hey'etile cenubî garbi, şimalî şarkî istikametinde uzanmaktadır.

Bir taraftan büyük ve küçük Ağrı, Sarı Kom, Palandöğen, Şak Şak, Cemal dağları, diğer taraftan Tendürük, Aladağ, Suphan dağ, Nemrut dağ ve Bingöl dağları Plümür [1660] civarında toplanarak "Mercan dağlarını" ve bu dağların temadiside "Munzur dağlarını" teşkil eder.

Bu dağlar Tuncelinin en mühim dağlarıdır. En yüksek tepe Mercan dağlarında 3449 metre yüksekliğe varan "Ak baba" dağıdır. Mercan ve Munzur dağları Tuncelinin şimal şarkisinden çevirir. Yer yüzünün biçimi [Avarız] umumiyetle üçeyçağın [üçüncü zaman] ikinci yarısına ait kıvrımlardan [iltivalardan] mürekkep yani Neojen [Nèogene] devrinin mahsulü olark kabul edilebilir. Mamafih bir çok yerlerinde kompleks [CompleXe = mudil] bir bünye göstermektedir. Meselâ :

İkeyçağın [İkinci zaman] son devrine ait olan tebeşir [Crétacée] yereyi dağların üzerinde mevzî halde, bilhassa zirve kısımlarile, yamaçlarında görülür : Hozattan ayrılarak uzanan Pakire —Viyalek yolunda olduğu gibi. Dağınık halde killi arazide görülmektedir. Hozat civarında Karakol tepede olduğu gibi. Harici amillerin [Akar sular, rüzgârlar...] dağları aşındırıp deniz seviyesine getirmek istemesi gayesi üzerine bu yereyde bulunan bilhassa demir ve Kükürt de hal edilerek mürekkebat haline gelmiştir. İşte bu sebepten yereyde [arazide] demir, Ve kükürt mükkebatı dağınık bir vaziyette barış bir halde gözümüze çarpmaktadır : Hozattan Sin Nahiyesine giden yolun iki tarafından iyice görüldüğü

(I) *Paleocoğrafya (Paléogéographie)*
Dünyanın geçmiş devirlerinin coğrafyasından (yani karalarının, denizlerinin, ikliminin ve canlı mahluklarının maruz kaldıkları tebeddül safhalarından) bahseden ilim.

veçhile bu coğrafi manzaralar hiç bir cagrafyacının gözünden kaçmaz. Bunlardan başka bazı yerlerde fosillerin [müstehaselerin] meydana çıkması meselâ : [Hozat civarında Karakol tepede] bize orta Anadoluyu kaplayan iç denifin kollarından bir kısmının Tuncelindeki yereyin [arazinin] yüksek olmayan taraflarını kapladığını ve sonra deniz çekilince canlı mahlukların fosil [müstehase] haline geldiğini anlatmaktadır. Bu halde bu bölgenin yüksek bulunmayan yereyi [arazisi] Pliyosen devrinde yani üçey çağın son katında "Sarmatlar denizi" ismi verilen Cenubi Rusya Romanya ve Macaristan ovalarını kaplayan ve kollarını orta anadoluya salan denizin tesirinden kurtulamamıştır. Tuncelindeki yereyde [arazide] dereyler [vadiler] derin ve diktir. sebebi : Yerey üçeyçağda umumî hey'etile yükselmeye (muavement densemble) uğradığı vakit üzerindeki akar sular kendilerine derin dereyler (vadiler açmış ve sarsıntı dolayile çöküntç dereyleri (hüfreler) ve hatta yarıklar (asıl manasile Faylar = faille) teşekkül etmiştir. Çünkü bildiğimiz veçhile şarki anadolu tabii bölgesi cenuptan Arabistan , şimalden Rusya Platformları arasında sıkışarak üçey çağda parçalanmış, yükselmiş ve bu sebepten püskürmeler (indifalar) şiddetli çöküntüler, yarılmalar, çatlamalar olmuş

ve yarık çizgileri üzerinde (asıl manasile faylar üzerinde) yanar dağ konileri (mahtutları) (Nemrut dağ, Suphan dağ, Tendürük dağ, Ağrı dağları gibi) yükselmiştir. İşte şarki anadolunun yereyin kuruluşu bakımından ayrı tali parçalarından biri olan "Tunceli bölgesi"de bu tabii hadiselerden hiç şüphesiz müteessir olmuştur. Yukarda söylediğim Tuncelindeki Neojen (Nèogene) yereyini (arazisini) şimalden ve cenuptan metamorfik kayalar (istihalevi kayalar) çevirmektedir . Bilhassa cenuptaki metamorfik kayalar çok geniş bir alan (saha) kaplar. Tuncelinin cenubi garbi kısmında yerel (mevziî) vaziyette püskürmel kayalara (indifaî kayalar) tesadüf ederiz. Bu kayalar şimali şarki ve garp kısımlarında da geniş bir alan dahilinde bu püskürmel kayalar vardır. Fırat nehrinin geçtiği yereyde bilhassa Erzincandan gecüp cenuba doğru bir dirsek (méandre) yaptığı tarafta, lahkî ve allüviyom yereyini görürüz. Toplu olarak anlatmak istediğim (Tuncelinin Paleocografyası ve Topografik vaziyetine umumî bir bakış) başlıklı bu yazım iki sene evvel yaptığım coğrafi tetkiklerimin ve görüşmelerimin küçük bir parçasıdır.

S. Alpan

Okul inzibatı

Ö. Öner

Okulun inzibatı meselesi, Kültürcülerimizi çok yakından alakadar eden mühim bir yer tutmuştur. Eski idare sistemlerine göre bu günün idare sistemleri arasında büyük farkların meydana gelişini sadece değişen bir usul kabul etmiyeceğiz aynı zamanda değişen bütün bir kültürü göz önünde tutmuş olacağız, Değişen eğitim ve öğretim usullerinin veçhesile birlikte okul idare sistemlerinde de o nisbette büyük değişikliklerin yer tutması muhakkak nazariyle bakılmalıdır.

Cumhuriyetimizin mes'ut devrinde şimdiye kadar neşredilen bilhassa "Pedagoji" eserlerini inceleyen meraklı ana ve babalar bu büyük farkları kolayca kavramış olacaklardır. Okula giren her kültürel değişik ve yeniliklerin behemehal "Eve"de girmesi lazımdır. Çocuk terbiyesinde elbirliğinden doğacak büyük başarıları tekrar etmeğe lüzum yoktur.

Bu konu, geçen yazılarda izaha çalışılmıştı.

Okul inzibatı keyfiyeti eğitim işlerinin başlı başına bir mevzu-

unu teşkil eder. Okulun bu küçük sandığımız sosyete hayatının intizamı, inzibat sisteminin düzgünlüğü ile ölçülür. Çocuk hayata burada başlıyor. ve gelecek hakiki hayatına da burada hazırlanıyor, Bozuk bir nizam içerisinde yetişmenin ilerde tevhit edeceği fenalıkları söylemeğe ne hacet.. Bu husus üzerinde ebeveyne dünecek vazifeleri sualamanın yerinde olacağı kanaatine varıldıktan sonra kıymetli terbiyecilerimizden "Dr. H. Fikret kanad"ın eserinden alınmış bir yazıyı aynen nakle mecbur kaldım.

(Pedagoji. ikinci cilt. Sahife 109, 110, 111)

Kudretli bir kalem ve açık bir lisanla ortaya konan bu hakikatleri mecmuamızın sütunlarına geçirirken bu fırsatı bize başışlıyan değerli meslektaşımıza candan teşekkür ederiz.

C) Aileler okulda bulunan çocuklarının, okul ve öğretmenleri hakkında şiküyette ve tenkitte bulunmalarına asla müsaade ve tahammül etmemelidir. Okul her türlü şahsi tecavüzlerden

ve müdahalelerden masum kalmalıdır.

Çocuklarının şikâyetlerine ehemmiyet veren aileler farkına varmadan çocuklarına fenalık eder ve çocukların yalan yanlış bir çok sübjektif mütalaalarda bulunmalarına kapı açarlar. Yüzlerce misalile sabittirki derslerine muvaffakiyet gösteremiyen çocuklar daima öğretmenlerini haksız göstermekte ve öğretmenlerin intikam ve kin hisleriyle hareket ettiklerini söylemektedir. Bir sınıfın en tenbel, kabadayı ve en kabiliyetsiz talebelerinin bile, öğretmenlerin haksız ve adeletsiz muameleleri yüzünden sınıfta kaldıkları, ailelerin söylemekten utanmadıkları yakinen malumdur.

Bu bakımdan eski neslin bu günkü nesle faik olduğunu kabul etmek lazımdır. Eskiden bir çocuğun kendi okulu veya öğretmeni aleyhinde anasının, babasının huzurunda söz söylemesi büyük bir küstahlık ve terbiyesizlik telakki edilirdi. Bundan dolayı çocuğun okul hayatındaki her hangi bir hususunun yalan yanlış sözlerle örtbas etmesi mümkün değildir. Sınıfta kalan veyahut inzibata ait bir meseleden dolayı ceza gören bir çocuk mukadderatile karşı karşıya kalır ve ailesinden de ayrıca azarlanırdı. [bu vaziyet karşısında çocuğun okul inzibatını veya öğretmenleri tenkit etmesi akla bile gelmezdi.

Bu gün bu vaziyet zengin ve orta halli ailelerde hayli sarılmıştır. Ailelerden bir çoğu nazlı büyüttükleri çocuklarını çalışmağa, okul hayatının icaplarına kayıtsız ve şartsız boyun eğmeğe teşvik edecek yerde mütemadiyen çocuklarının şikâyetlerini dinlemekte ve çocuklarla beraber okula ve öğretmenlere karşı cephe almaktadırlar. Çocuklarını nazarında okulun ve öğretmenlerin manevi nüfuzlarını azalmasında bu gibi çekiştirmelerin ve tenkitlerin büyük rol oynadığını burada bir daha tebarüz eitirmek lâzımdır.

Bir okullunun talim heyeti arasında bazı çürük unsurlar bulunabilir. Bu gün en mükemmel İngiliz okullarında bile tek tük bu neviden insanlara tesadüf etmek mümkündür. Her yerde ve her vakit olagelen böyle bir vaziyet ailelerin tenkitleriyle şahsi müdahalelerle ve çocukların manasız ve çocukça şikâyetlerle hiç bir zaman islah edilemez. Bu resmi makamların ve müfettişlerin müdahalesile hal ve islah edilecek meselelerdendir.

Okul başlı başına bir alemdir. ve mukaddes bir ocaktır. Bir imiletin bütün ümitleri ve istikbali bu ocağa bağlıdır. Çocuklarımızın yarısını da bu mukaddes ocağın vereceği terbiye ile ilgilidir.

Bizim vazifemiz binbir müşkilât içinde çırpınan bu mukaddes ocağa hürmet etmek, ona elimiz-

den gelen yardımı esirgememektir. Herkes ulu orta okula ve öğretmene, yan gözle bakarsa, akli eren ve ermiyen, selahiyeti olan ve olmiyan bu mukaddes yuvaya hücum ederse okullarımızdan hayır beklememeliyiz. Okulun, kuru tenkitçilere değil dostlara ve dostların müzaheretine ihtiyacı vardır. Okul; analardan ve babalardan ne derece müzaheret görürse çocuklarımız o derece iyi inkişaf edeceklerdir.

Son yıllarda anormal çocuklarla, marazi derecede hassas olan veyahut terbiyesi bozuk olan çocukların öğretmenlerine karşı isyan etmeleri ve bazan da vahşi ve iptidai vasıtalarla tecavüze kalkışmaları okulun ve öğretmenin her taraftan ulu orta tenkit edilmesi ve sözün ayağa düşmesile çok ilgilidir. Bu halin önüne geçmek hepimiz için milli bir borçtur.

Ö. Öner

—||| Beyazlığa Aşık |||—

—GEÇEN SAYIDAN DEVAM—

Öğretmen S. Özbek

Şairlerin tasvir edemedikleri semayı o nakşediyordu : Onun ilhamkâr işlerini görmek , hep görmek istiyordum, ufak bir tıkrıtu onu uyandıracak diye korkuyordum, bir az sonra yine daldı, gecenin beyazlığı içinde, beyaz kergefinin önünde, beyaz perilere benzerdi. Sonra üzücü, sert öksürük bu beyazlığı sarstı, yüzünün penbeleştigini gördüm. Derin, derin nefes alırken göğsünün hareketi kendisine bir başka hal veriyordu. Onu tasvir etmek bilmem kabil mi ?.

Nakışlarına bir müddet sessizlik içinde devam etti. Sonra kesik, sert öksürükler yine başladı. Daralan göğsü, sarsılan benliği, kırmızı bir köpüğü dudakları arasına sıkıştırdı. O zaman kendisinde gördü. Şimdiye kadar hiçbir şeyim yok !.. Yalnız bronşit diyen O.. gözlerini sabit bir noktaya dikti. Düşündü sonra beyaz ensesine saçılmış sarı saçlarını beyaz eller ile arkaya topladı. Uclarını tuttu bir kedi yavrusunu sever gibi onları okşadı. Başını omuzu üzerine koyarak yeşil gözlerle tekrarı daldı. öylece sessiz ve ha-

reketsiz kaldı.

Ah !.. diyorum, ne olur onun fikrinde delaşan sözleri işitebilsem.. Hislerini duyabilsem... Acaba ne için ? kim için ? böyle melûl... anlayabilsem..

Bu arzu ile kıvranıyordum. Saksılıktan çıktım, hafif adımlarla tahta havaleye geldim. Bir az evvel bıraktığım terlikleri giyerken düşündüm : geriye gidip fikrini sormak ve ıstırabımı anlamak istedim.

Mehtap ufak bir bulut arasında saklanıyordu. Birden bire ortalıktan korkmuş gibi başını kaldırdı.. Beni görür görmez evet his ettim. Fakat neredesiniz. Mehtap çok güzel... dedi. kergefinde yapraklar arasından süzülen mavi bir parçanın yarım kalmış kısmı vardı.

Şairlere mehtaplı geceler uyku uyutturmaz, öyle geç vakit çıkışımız her halde ilham içindir değil mi ? dedi.

Zavallı beni şair ruhlu zanderdi, her zaman bana böyle hitap etmeği pek severdi.

Hayır dedim, size sessizlik içinde arkadaş olmak için gel-

miştım. Şairlere ilham lazımsa.. sizden..

Susunuz rica ederim, ben neyim ki.. Sonra saf gönlünün doğdurduğu tebesümlerle ikmal etti: hem ben yalnız böyle geceleri severim, biliyorsunuz ya... doktor iki aydan beri bol gıda, saf hava, serbest hareket diye tavsiyeler verdi. Hem zaten bir şeyim yokmuş, zayıfken, biraz şiddetlenen — Bronşit — okadar dedi, keskin öksürüklerle gelen kanlı köpüğü göstermemek istedi.

Mendilin öte cihetinde kırmızı bir rengi görür gibi oldum. Daha fazla bir şey söyleyemedim. benim ruhum bu zavallı beyaz gecenin aşıkına ağlıyordu.

Biraz sonra semadaki mavilikler lekeleni. Beyaz beyaz bulutlar mehtabın donuk beyazlığını değiştirdi.

Kararan ortalıktan yaprakların hışıltıları başladı. Zayıf esen rüzgâr fazla konuşmamızı istemiyormuş gibi şiddetlendi o kergefini aldı. Bahçe kapısına kadar refakat ettim. Teşekkür ederken penbeleşmiş yüzünü, daha çukura inmiş gözlerine biraz daha incelmış ellerini gördüm.

Aradan bir ay geçti, yine öyle beyaz bir gecede kiraz ağacını gözlüyordum. Fakat saatlar geçtiği halde kimse gelmiyordu.

O gece sabaha karşı, odama kadar akseden feryatlarla uyandım,

ilk işittiğim : — Ah l. kızım sendemi gittin — sesi oldu.

Bundan sonra her beyaz gecede iken onu bütün beyazlığı ile görür ve ona mehtapla mersiyeler gönderirdim.

S. Özbek

SON

Bu ay içinde Evimizde Olup Bitenler

Eğemenlik Bayramı ve Çocuk Haftası

Çocuk haftası ve 23 nisan eğemenlik bayramı münasebetile Halkevinde bir toplantı yapılmış ve haftanın devamı müddetince çocuklara parasız sinema gösterilmiştir. Ayrıca 54 yoksul çocuğa Halkevi tarafından 200 lira-lık elbise ve ayakkabı verilmiş ve diğer kurumlar tarafından da çocukların geydirilmesi temin edilmiştir.

Çocuk haftasında 24 ve 26 nisan günleri Halkevi salonunda bir çocuk balosu tertip edilmiş ve çocuklara mahsus birde mûsamere verilmiştir. Bu hafta içinde hoparlör neşriyatına devam edilmiştir.

İstanbul Şehir Tiyatrosu Halkevimizde

C. H. partisinin yüksek emirleri üzerine memleket içinde bir temsil turnesine çıkmış olan istanbul şehir tiyatrosu 4 mayısta şehrimize gelmiş ve halkevimizde 6

temsil vermişlerdir. Bu münasebetle şehir tiyatrosu artistlerinin şerefine Halkevimizde bir şölen verilmiştir.

Halkevi Cazı Mardinde

Kardeş Mardin Halkevinin talebi üzerine Halkevimiz Cazı 3 mayısta Mardine giderek oradaki baloya iştirak etmiştir.

Tayyare Şehitleri ihtifalı

Halkevimiz 15 mayısta yapılan Tayyare Şehitleri ihtifalına iştirak etmiş ve aziz şehitlerimizin ruhunu taziz için şehitliğe bir çelenk koymuştur.

Gençlik ve Spor Bayramı

ATATÖRK'ün samsuna çıktıkları günün yıl dönümü olan 19 Mayıs gençlik ve spor bayramı münasebetile spor şenliklerine iştirak edilmiş ve bu şenlikler esnasında muhtelif hatipler tarafından sözler söylenmiştir. Ebedi Şefin hatırasını tazizen de sporcularla birlikte şehitliğe bir çelenk

konmuştur.

Bu gün hoparlörlede neşriyat yapılmıştır.

29 Mayıs beşinci büyük kurultay

Partimizin beşinci büyük kurultayı günü Halkevimizde bir toplantı yapılmıştır. Partimizin ana vasıfları hakkında muhtelif hatipler tarafından sözler söylenmiş ve halkevi koro ve orkestrasının iştirakile bir konser verilmiştir.

Diğer Toplantılar

Bütün bu umumî toplantılardan başka Halkevimiz komitelerinin

ve çocuk esirgeme kurumu lise son sınıf talebeleri ve etibba odasının toplantılar olmuştur.

Zehirli Gaz Kursu

Geçen ay Halkevimizde açılmış olan zehirli gaz kursuna bu ayda devam edilmiştir

Köylüler Halkevinde

Halkevimiz köycülük kolunun köylülere mahsus olmak üzere açtığı Türkçe ve yurtbilgisi müsabakalarına 100 den fazla yurttaş iştirak etmiştir.

Halk evi

*Bayrağımız al rengini kanımızdan almıştır.
Gölgesini ana vatan üzerine salmıştır.
Türk ulusu ATATÜRK'ü baş üstüne almıştır
Halkevleri Atamızdan bize miras kalmıştır.*

*Halkevinin havasında devrim yelleri eser.
Hılcıyla delâleti Türkler orada keser.
Kollarını ona uzat, canını yoluna ser
Halkevleri Atamızdan bize miras kalmıştır.*

*Halkevinde gece gündüz çağlar bilgi pınarı
Gök yüzüne dallar atan altıoktur çınarı,
Onun içi bir bahardır, yoktur sıcağı, karı.
Halkevleri Atamızdan bize miras kalmıştır.*

*Halkevleri her yurttaşa açılan bir kucaktır.
Derdimizi sevinceden o yegâne ocaktır,
Türkün azmi karşısında setler yıkılacaktır.
Halkevleri Atamızdan bize miras kalmıştır.*

*Köylümüzü , halkımızı bu sarayda topladık.
Hiç bir sınıf kalmamıştır, ne de cahalet artık.
Eksik kalan medeniyet dünyasını kapladık,
Halkevleri Atamızdan bize miras kalmıştır.*

*Halkevinin havasında devrim yelleri eser,
Kılıcıyla delâleti Türkler orada keser,
Kollarını ona uzat, canını yoluna ser.
Halkevleri Atamızdan bize miras kalmıştır.*

Lise 4 A' da,897 Numaralı

Haydar Ali Diriöz

F I R T I N A

(1)

Tony Revillon'dan çeviren : Mahmut Gündüz

Bu hafta manş denizi sahillerini allak bullak eden fırtına, acıklı bir aile sahnesinin cereyan etmesine sebep oldu.

Hadisenin geçtiği yer, Normandiya eyaletinin ismi, hemen hiç akla gelmeyecek derecede küçücük bir limanıydı.

Madam Baudoin, zengin bir çiftlik sahibesidir. ÇauX şehrinin tanınmış bir çiftçisi olan babası ihtiyar olarak öldüğünde, kızına oldukça büyük bir servet bırakmıştı. Hem de öyle bir servet ki Madam Baudoinin vakitsiz hayata gözlerini kapayan kocasının sağ kalsaydı içki içmek ve her türlü sefahetle bitiremeyeceği bir servet.

Madam Baudoin, biricik oğluyla dul kalmıştı. Haris kadın, oğlunu mirasyedi bir kızla evlendirip ve böylece elindeki servetin bir kat daha arttığını, büyüdüğünü görmeği tasarlıyordu. Fakat, ne yazık ki oğlu Louis Baudoin annesinin bu düşüncelerini tahakkuk ettirmedi. Neden çıktığı, kim olduğu belirsiz, fakir bir balıkçının kızını sevmişti. hem de nasıl balık-

çı, binecek ufak bir kayığı bile olmıyan bir balıkçı !.. Bütün bunlara rağmen, Louis, kızla evlenmeğe kat'i kararını verdi.

Dul kadın, oğlunun bu teklif ve arzusunu işittiğinde şiddetle reddetmişti. Oğlu ise ısrarında mukavemet ediyordu. İki taraflı olan bu inat ve çekişme, annesinin en nihayet Louis ye .

—İstersen evlen demesine kadar bir yıl sürdü.. Kadın, bu sözlerinin arkasından — gözüm karını asla görmeyecek ve sende ben hayatta oldukça benden bir metelik bile alamıyacaksın, demegide ihmal etmemişti.

—İstedığınız gibi olsun, diyen Louis, akabinde düşününü yaptı, evlendiler. **

Aradan beş yıl geçti. Üç çocukları olmuştu. Artık Louis de kayınbabasına balık evlarına gidiyor ve karısında evde çocuklarını yetiştiriyordu.. Gerçi, kendisile beraber karısı ve çocukları maişet derdile sıkıntı çekmiyor değillerdi fakat sevgi, aşk insanı her türlü elem ve kedere, katlandırmaz mı ?

İşte bunların da mukabil olan sevgileri , bu yoksuzluğun her türlü acılarına set çektiriyor, hatta şikâyet bile etmiyorlardı. Hele Madam Baudoin'a başvurmak , akla gelecek şey değildi..

Yalnız bazı günleri Kilise ayinlerinden çıkışta tesadüf ederse annesini selamlamak nede olsa Louis'nin borcuydu : o zaman annesi koyu renkli mantosu içinde dikleşir ve adımlarını sanki topuğunu bir yılan sokmuş gibi sıklaştırarak , mukabele etmeden oradan uzaklaşırdı. Ne ziyaret , ne mektup nede hiç bir şekilde alâka, gençlerin ihtiyar kadın tarafından karşılık görmeyen selamları boşa idi sanki ..

Geçen çarşamba , fırtına her zamankinden daha fazla coşmuş denizi kükretip , kıyıdaki evleri sarsmağa başlamıştı..

Madam Baudoin , hizmetçisi Onnettele yalnız ve bir arada oturuyordu. Hizmetçi fırtınanın deşetinden ürkmüş olacak ki , kollarını birbirine kavuşturarak — Madam , ne fena hava , bundan bir çok kimselerin müteessir olmaları, zarar görmelsin, muhakkak olsa, diye mırıldandı.

—Kimlerin?.. mukabelesinde bulunan kadın adeti olduğu üzere her şeyi düşünerek fakat sanki hiç bir şey ile alakası yokmuş gibi bir tavırla odada öteye beriye gidip geliyordu. Onnette devam ederek.

—Evet şimdi denizde bulunan ak-

rabâ ve tanıdıkların vaziyeti : Bu söz üzerine madam Baudoin durdu ve sertçe — kâfi dedi : eline bir dikiş işi alarak , havanın kapalı ve aydınlık olmamasından dolayı pencerenin karşısına oturmağa gitti.

Onnette hala ayakta , yüzü pencere camına yapışmış bir halde dışarıyı seyrediyor, caddeye bakıyordu : sanki kendisine sükût etmesi evvelden tavsiye edilmiş gibi ancak kısa fasillarla konuşuyordu.

Vay yarabbi Mösyö Bertrand'ın evinin bacası uçtu ! Ah ! işte Chardon sahile doğru iniyor ! Pierre Guichard da ! gene Denis Geoffroy ve Madeleine Gorion bile! Vallahi orada neler olup geçtiğini bilmek enteresan olacak..

Geveze ! dul kadın dişleri arasından mırıldandı. Onnette susmağa karar verdi. Bir taraftan da kendini tutamıyordu . Yüzüyle birlikte burnunu pencere camına yapıştırarak gittikçe yasılatırken ayağını yere vurarak devam etti. Hayır Madam ben hiç böyle fena hava görmedim. Madam Baudoin, elindeki dikişini katladı ve tekrar bir aşağı bir yukarı gezintisine koyuldu.

Dışarda fırtınanın keskin ıslıkları duyuluyor, zaman zaman bağrışmalar , demir gıcirtısı ve açık pencere keneklerinin rüzgârın tesirile duvarları döğmeleri eşitliyordu. Her halde deniz daha korkunç olmalıydı.

M. Gündüz

Diyarbakır Hakkında Yapılan Etütler

K. Baykal

20 — Vakıdı. Yazan : Ebu Abdullah Muhammed bin Ömerül-vakıdı.

Terceme eden : Çerkez zade adı ile anılan Mehmed bin Mustafel-Âmidî.

Aslı arapçadır . Türkçeye terceme edilmiş, el yazması, iki sayfaya bir numara konmuş, böylelikle 297 çift sayfadır. Mısır, Diyarbakır ve Irak tarihlerini bildirir, Eshabın muharebelerini anlatır.

188 inci sayfadan itibaren Diyarbakır ve civarı hakkında şu malumat var : (bahis olarak hulâsa).

Eshaptan iyaz bin Ganem hicretin 17 inci yılının cemaziyel-evvelin yedisi cuma günü bir miktar askerle beraber Amid kalesi önüne geldik. Kalenin dört tarafı islâm askerile sarıldı "O zaman Diyarbakırı idare eden Meryem atlı bir kıza ait bir takım izahat var." İyaz mardin kapı, Said bin Zeyd Rum, Muaz ibni Cebel dağ, Halid ibni Velid Su kapısı taraflarına indiler, kale bu suretle muhasara edildi . İyaz

Meryeme mektup yazdı "mektubun sureti 190 inci sağ sayfada meryemin cevabı 191 de" müsbet cevap gelmeyince muhasaraya devam edildi ? . Bir miktar atlı asker civar kalelerini zabt ve islâm etmeye gittiler. Balurhani, Hatah (Ataktır), Miyafarkin, Cebeli Cudt, Cebeli Zülkarnenyn'e gidildi. Haşim ile 9 kişi de Miyafarkin kalesine vardılar ? (Miyafarkinin zabtına ait bir takım menkibeler yazılı).

194 sol sayfada Diyarbakırın 5 ay muhasara edildiği ve içeri giriş yazılıyor : Bir köpeğin su deliğinden girip çıktığı keşfedildi, oradan baştan Halid bin Velid ve arkasından 25 ashop girmiş "isimleri yazılı". Sonradan girenlerle 80 e balığ oldu. Halid her kapının açılması için 20 şer kişi göndermiş kapılar kırılmış dışardaki asker de girmiş, dahili muharebeden sonra fetih tamamlanmış. Halidin oğlu Şüleyman bu arada ölmüş.

İmtiyaz sahibi : Diyarbakır Halkevi
Umum Neşriyatı idare eden
Avukat Ağâh Arman

Diyarbakır Basımevinde basılmıştır